

Asia: VN/24094/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntönumeron diaarinumero: VN/24094/2020

Pyydettyinä lausuntona Tuomioistuinvirasto esittää seuraavan.

Esitys konkurssiuhkaisen maksukehotuksen noudattamatta jättämisen aikaansaaman maksukyvyttömyysolettaman palauttamisesta yhdeksi maksukyvyttömyyden näyttökeinoksi on kannatettava. Konkurssi asioiden käsittely tuomioistuimissa on luonteeltaan summaarista ja asiat käsitellään kiireellisinä. Monissa käräjäoikeuksissa käräjänotaarit ratkaisevat suuren osan riidattomista konkurssihakemuksista. Konkurssilain 2 luvun 3 §:n 3 kohdan sisältämä konkurssiuhkaisen maksukehotuksen laiminlyöntiin perustuva maksukyvyttömyysolettama vähentää konkurssi asioiden käsittelyyn liittyviä näyttötarpeita saatavien ollessa selviä ja riidattomia, mikä yksinkertaistaa menettelyä ja jouduttaa konkurssi asioiden käsittelyä tuomioistuimissa.

Tuomioistuinvirasto pitää esityksen tavoitteita kannatettavina. Velalliselle annettava kohtuullinen lisämaksuaika voi olla tarpeellinen keino torjua koronaviruksen (covid-19) aiheuttamien poikkeusolojen kielteisiä vaikutuksia yrityksille. Sillä voitaneen tukea yritysten selviytymistä ja työpaikkojen säilymistä kriisitilanteen aikana. Konkurssilain väliaikainen muuttaminen onkin selvästi vähentänyt tuomioistuimissa vireille pantujen konkurssien määrää. Nyt esitettävä muutos on linjassa hallituksen aikaisempien koronavirusepidemian kielteisten vaikutusten torjuntatoimien kanssa.

Toisaalta talouden terveen toiminnan kannalta velkojien mahdollisuus hakea selvästi elinkelvoton yritys konkurssiin tekemättä muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden toteen näyttämistä tarpeettoman työlästä, on tärkeää myös vallitsevissa poikkeusolosuhteissa.

Tuomioistuinten toiminnan näkökulmasta velalliselle myönnettävän lisämaksuajan pituudella ja porrastetulla paluulla konkurssilain 2 luvun 3 §:n 3 kohdan mukaiseen yhden viikon maksukyvyttömyysolettamaan ei todennäköisesti ole suurtakaan merkitystä. Tuomioistuinten kannalta tärkeää on, että väliaikaisesti voimassa olevan lainsäädännön siirtymäsäännökset ovat yksiseitteiset ja selkeät. Tältä osin sekä konkurssilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (291/2020) ja nyt esitettävää väliaikaista säännöstä voidaan pitää onnistuneina.

Esitysluonnoksessa on todettu, että väliaikaisen lain voimassaolon päättymisen jälkeen tuomioistuimissa käsiteltävien konkurssiasioiden määrä tulee kasvamaan huomattavasti. Tuomioistuinvirastossa on päädytty samaan arvioon ennakoitaessa tuomioistuinten toimintaympäristössä lähitulevaisuudessa tapahtuvia muutoksia.

Tuomioistuinvirasto toteaa kuitenkin, että lainmuutoksen vaikutusta velkojien ja velallisten toimintaan on vaikea ennalta arvioida. Toimiala- ja velkojakohtaiset erot voivat olla suuriakin. Esitetyllä väliaikaisesti sovellettavalla säännösmuutoksella ei välttämättä ole tuomioistuinten toimintaan olennaisesti vaikuttavaa hakemusten määrän kasvua loiventavaa vaikutusta, elleivät suurimmat hakijavelkojat muuta koronavirusepidemiaa edeltäneitä toimintatapojaan. Käräjäoikeuksiin tulevien uusien konkurssihakemusten vireilletuloajankohtaan tai käsittelyruuhkiin esitetty muutos vaikuttanee lähinnä siirtämällä uusien hakemusten vireilletuloa lain voimaan voimaantulon jälkeisiltä viikoilta muutamilla viikoilla eteenpäin.

Konkurssihakemusten kasvava määrä työllistää tuomioistuimia joka tapauksessa heti väliaikaisen lain voimassa olon päättymisen jälkeen 1.2.2021 lukien ja edelleen nyt esitettävän väliaikaisen säännöksen soveltamisen voimassaoloajan päättymisen jälkeen 1.10.2021 lukien, kun konkurssilain normaalisti voimassa olevaa 2 luvun 3 §:n 3 kohtaa aletaan mahdollisesti taas soveltaa päällekkäin nyt valmisteltavan säännöksen kanssa. Syksyn tulosneuvotteluissa on tullut esille tarve tuomioistuimille koronavirusepidemian aiheuttaman jutturuuhkan purkuun mahdollisesti myönnettäville lisämäärärahoille. Lisämäärärahat ovat tarpeen, jotta tuomioistuimet pystyvät käsittelemään koronavirusepidemian seurauksena kasvaneet asiamäärät kohtuullisessa ajassa.

Ylijohtaja Riku Jaakkola

Erityisasiantuntija Kaisa Puro

Jaakkola Riku
Tuomioistuinvirasto

Puro Kaisa
Tuomioistuinvirasto